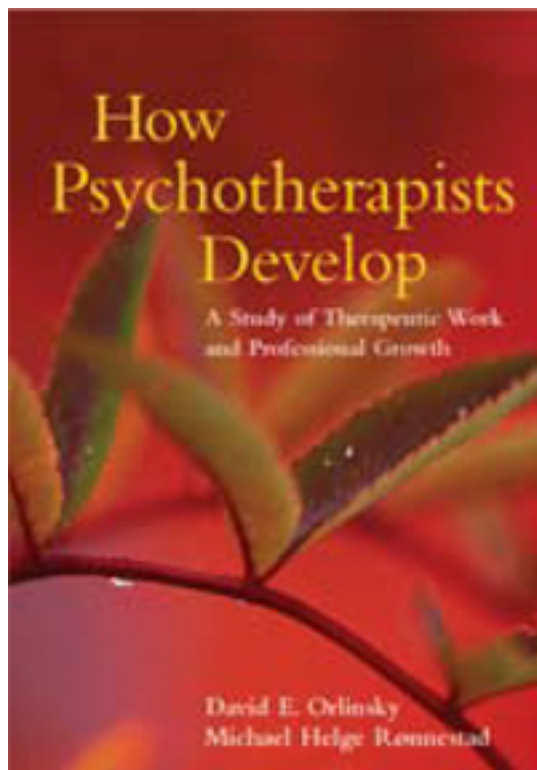

Bokanmeldelser

Truls Ryum

David E. Orlinsky og Michael H. Rønnestad **How therapists develop: A study of therapeutic work and professional growth** Washington, DC. American Psychological Association 2005. Kr. 750. 343 sider. ISBN 1591472733

Psykoterapiens historie har en rekke eksempler på hvorledes terapeuten selv har blitt opplevd å være en trussel mot effekten av behandlingen. For å avhjelpe denne beklagelige situasjonen har flere løsninger vært lansert opp gjennom årene. Lenge ble en vellykket selvanalyse betraktet som nødvendig for psykoanalytikerens objektivitet og effektivitet. Av nyere forsøk på å redusere den samme «bakgrunnsstøyen» som terapeuten utgjør, finner vi framveksten av standardiserte behandlingsmanualer. Disse og lignende tiltak har i beste fall bidratt til å styrke den indre validiteten av behandlingen, og til å gjøre den bedre. Samtidig har det ført til en marginalisering av terapeuten som person, og en begrenset kunnskapsutvikling på dette området.

Det er i dag en økende erkjennelse av at terapeutisk endring ikke bare er et resultat av generelle, overordnede metodiske tilnærminger og bruk av spesifikke teknikker en finner innenfor disse, men også av den enkelte terapeut. Siste nummer av *Psychotherapy Research* var for eksempel viet *terapeuteffekter* i psykoterapi. Det er grunn til å tro at terapeuten selv utgjør en vesentlig ingress i all terapi, og at psykoterapi ikke ville vært helt det samme uten. I lys av dette er det svært prisverdig at det nå foreligger en ny bok som gjennomfører en systematisk analyse av nettopp *terapeuten* i det kliniske arbeidet – en analyse som dog primært retter seg mot opplevde dimensjoner ved klinisk arbeid og profesjonell utvikling, og ikke mot effekt av behandling.

Boken til Orlinsky og Rønnestad, og studien den baserer seg på, er i sin utforming empirisk og eksplorativ. Målet har vært å undersøke psykoterapeuters (vidt definert) opplevde kliniske arbeid og profesjonelle utvikling basert på informasjon fra selvrappportspørreskjema. Boken gir en levende beskrivelse av dette multinasjonale forskningsprosjektet, som ble startet allerede i 1989. Til nå har det omhandlet terapeuter fra 14 land, en rekke ulike fagprofesjoner, teoretiske tilhørigheter og livsavsnitt. Til sammen har nesten fem tusen terapeuter blitt inkludert, hvorav Norge er blant de land som er best representert.

Boken er delt inn i fire ulike deler, hvor den første gir en innføring i bakgrunnen for studien, metodene som er brukt, og utvalget av terapeuter. Sentralt her finner vi utviklingen av spørreskjemaet *Development og Psychotherapists Common Core Questionnaire* (392 ledd), som utgjør selve grunnmuren i forskningsprosjektet. Dernest følger to deler som er viet henholdsvis *terapeutisk arbeid* og *profesjonell utvikling*. Siste del integrerer hovedfunnene, og trekker ut kliniske, utdannings- og veiledningsmessige implikasjoner.

Det er flere sterke sider ved boken. Den er didaktisk utformet, hvor kompleksitet i analyser gradvis bygges opp ut fra enkeltanalyser – for å ende opp i en syntese og modell for terapeutisk arbeid og profesjonell utvikling. Boken bærer preg av å henvende seg til folk flest, og forutsetter ingen spesifikk forkunnskap eller avansert statistisk knowhow. Den er *ikke* å forstå som et partsinnlegg for en bestemt terapeutisk retning, hvilket gjør den egnet til å øke selvforståelsen hos terapeuter fra de fleste teoretiske tilhørigheter. I den løpende diskusjon er det i hovedsak de generelle resultatene som presenteres, mens mer forskningsorienterte lesere har mulighet for å konsultere de utfyllende appendiksene bak i boken for full tilgang til alle data.

Bokens grunnleggende begreper er opplevelsesnære, og den ellers teorinøytrale terminologien bidrar til å gjøre begrepene lettfattelige og enkle å relatere til egen praksis. Det gis en informativ analyse av hvilke faktorer som oppleves å trekke i positiv og negativ retning når det gjelder terapeutisk arbeid og utvikling, og beskrivelsen av hvor ulike terapeutgrupper befinner seg på ulike dimensjoner, er nyanserte og detaljerte. Terapeuter med ulik grad av klinisk erfaring vil alle finne stoff som er relevant, da erfaring er en variabel som inngår i analysene. Utvalgets størrelse og brede sammensetning bidrar ellers til å styrke studiens økologiske validitet, og innbyr til detaljrike analyser.

Det er aldri særlig vanskelig å finne begrensninger ved klinisk forskning, da for eksempel valg av metode nesten alltid kan være et ankepunkt. I denne sammenheng baserer studien seg på et *bekvemmelighetsutvalg*, hvilket automatisk reiser spørsmål om representativitet og generaliserbarhet. Dette er forfatterne klare over, og de uttaler seg først og fremst om eget utvalg. Like fullt ligger naturligvis spørsmålet under, om ikke resultatene og konklusjonene fra studien kan sies å representere *den store terapeutpoolen der ute*. I streng statistisk forstand kan de dessverre ikke det. Utvalgets størrelse bidrar imidlertid til å styrke validiteten til de slutningene en ønsker å trekke, ikke minst målt opp mot vurderingene til en tilfeldig terapeut. Som forfatterne selv påpeker, er studien dessuten den første i sitt slag!

Ved siden av skolering i metoder og teknikk er det vesentlig for profesjonen og den enkelte terapeut å ha en vitenskapelig fundert forståelse av hva de viktigste sidene ved faglig arbeid og profesjonell utvikling består i. Funnene, modellene og implikasjonene som presenteres, bidrar i høy grad til å øke vår forståelse på dette feltet. Vitende om at anmeldelsen vil kunne bli oppfattet mer som en ukritisk lovsang enn en uhildet og saklig vurdering, vil jeg likevel våge den påstand at boken vil bli stående som en klassiker.